

Napoleonsällskapetets resa år 2010

Resan i år höll sig liksom förra året inom Sverige. Med anledning av att den franske marskalcken Jean Baptiste Bernadotte av riksdagen valdes till svensk kronprins den 21 augusti 1808 firades 200-årsminnet i år av denna händelse på exakt denna dag i Örebro. Varför i Örebro och inte i Stockholm? Orsaken var att man inte vågade hålla riksdag i Stockholm på grund av risken för oroligheter efter att greve Axel v. Fersen hade lynchats av en uppretad folkmassa utanför slottet.

Örebro

För att delta i firandet av 200 - årsminnet tog sig drygt trettioåttio medlemmar ur sällskapet för egen maskin till Närkemetropolen den 20 augusti. Efter installation på hotellet begav vi oss på eftermiddagen in till Länsmuseum där vi under sakkunnig guidning besåg den utställning om Bernadotte som på ett överskådligt sätt hade arrangerats där.

Vår guide berättade bl.a. om följande under vår rundvandring.

På grund av att slottet var i dåligt skick ägde valet för 200 år sedan rum i Nikolaikyrkan och inte i slottet. Detta hindrade dock inte att kung Karl XIII med följe bodde där under den tid som riksdagen pågick.

Örebro var vid denna tid en liten stad med mindre än 300 hus. Där skulle nu förutom stadens tre tusen invånare cirka ytterligare ett tusen människor inkvarteras. Det blev oerhört trångt, men på något sätt lyckades man med detta konststycke. Inför de höga dignitärernas ankomst putsades och fejdades det i staden. Grisar, som annars var en vanlig syn i staden, fångades in, det blev förbjudet att kasta ut sopor och avfall på gatorna. När riksdagsmännen anlände var gatorna hyfsat rena.

Medlemmarna för de olika stånden (adel, präster, borgare och bönder) hade sina överläggningar i hus i nära anslutning till Nikolaikyrkan. Sammanträdena med alla stånden ägde rum i ”rikssalen” i Nikolaikyrkan.

Valet av Bernadotte

Det fanns inte mycket i början av överläggningarna som talade för att Bernadotte skulle väljas till kronprins. Han var katolik, han kunde inte svenska språket, han kände dåligt till Sverige och svenska förhållanden. Det som dock gjorde att han till slut, i konkurrens med den danske prinsen Fredrik Christian och hertigen av Oldenburg, drog det längst strået, var bl.a. att riksdagsledamöterna genom den franske köpmannen Jean Antoine Fournier¹, konsul i Göteborg, hade fått veta att Bernadotte ekonomiskt lovat att skänka stora penningssummor till Sverige, vilket avsevärt höjde Bernadottes aktier inför den förestående omröstningen. Vid denna som ägde rum den 16 augusti fick Bernadotte tio röster, Fredrik Christian två och hertigen av Oldenburg noll röster.

Nu kunde Sverige få en krigare som skulle kunna återerövra Finland, vilket vissa många såg som mycket angeläget. Denna förhoppning infriades dock inte, ty Bernadotte, som var trött på krig, slog in på en utrikespolitik som inledde Sveriges långa, fortfarande bestående fredsperiod. De utlovade penningssummorna innebar att Sverige nu fått en man som skulle kunna hjälpa det fattiga Sverige ur det besvärliga ekonomiska läget som landet hade hamnat i efter kriget mot Ryssland 1808 – 1809. Efter valet släppte spänningen och ett ordentligt festande vidtog i Örebro, inte minst inom prästeståndet. Även i Sverige i övrigt var man entusias-

¹ En bidragande orsak till att Bernadotte valdes var också det tandpetarfodral som Fournier medförde som ”legitimation”. På fodralet av elfenben fanns ett porträtt av Bernadottes hustru och son. Den vackra familjen blev utmärkt reklam i ett Sverige med en sjuk monark på tronen. Det sägs att utan Fournier och utan tandpetarfodralet hade troligen en annan tronföljare valts.

tisk över att ha fått en tronföljare som skulle frälsa riket från uppgivenhet och moraliskt förfall.

Föredrag om Napoleon och François (Francesco) Filidoro

Efter besöket på läns museet samlades vi i ett av hotellets konferensrum, där Karin Branzell från Karlstad höll ett uppskattat föredrag om sin avlägsna släkting, korsikanen François Filidoro och hans förhållande till Napoleon. Denne, som blev hamnkapten i Portoferraio på Korsika under Napoleons förvisning till Elba 1814 – 1815, blev den störtade kejsarens förtrogne och var befälhavare på ett av de fartyg som förde Napoleon från Elba till Saint Juan – bukten där Napoleon landsteg nära Antibes på Sydfrankrikes kust. Detta var inledningen på de 100 dagarna, som slutade med slaget vid Waterloo och Napoleons definitiva fall. Filidoro förärdades ett svärd (numera försvunnet) av Napoleon och ihågkoms också i dennes testamente. Filidoro blev så småningom svärfar till en av Karins förfäder, Mauritz Branzell, som hade utvandrat från Värmland i slutet av 1820-talet. Om detta och den stora släkten Branzell med förgreningar över snart sagt hela jorden, har Karin och hennes kusin Colette Bourier-Reynaud och dennas man Michel, vilka båda är medlemmar i *Souvenir napoléoniens* Nicedelegation, skrivit en bok med både fransk och svensk text: *L'Héritage, d'un présbytere suédois au testament de Napoléon/Arvet, från en svensk prästgård till Napoleons testamente. En historia om svensken Mauritz Branzell och korsikanen François Filidoro.*

Efter föredraget intogs en liten drink innan vi gick in i matsalen för att njuta av en god middag, bestående av lammfilé och dessert.

Stadspromenad

Söndag morgon mötte oss med en molnig himmel och tidvis regn, men den planerade stadsvandringen kunde genomföras som planerat med start vid Engelbrektsstatyn på Stortorget (vår guide ansåg att statyn mer föreställde Garibaldi än Engelbrekt).

Via Järntorget, där vi såg att man var i full färd med att ställa i ordning för eftermiddagens firande, gick vandringen genom den vackra stadsparken till Wadköping, som är Örebros ”Skansen”. Lunch serverades på värdshuset varefter guiden tog oss genom Wadköping, där vi kunde bese bl.a. Kajsa Wargs hus. Guiden avlivade myten att Kajsa Warg skulle ha sagt ”man tager vad man haver”. I stället hade hon sagt: ”man tager som man behagar”.

I ett av husen finns Hjalmar Bergman-museet. Hjalmar Bergman är väl mest känd för boken ”Markurells i Wadköping” som har en verklighetsbakgrund och som har blivit klassisk tv-underhållning genom filmen med samma namn och med Edvin Adolphsson i huvudrollen.

Bernadottefirandet

Efter rundvandringen var det dags att invänta klockslaget 16.00, då Bernadottefirandet skulle börja på Järntorget. Mycket folk hade samlats, polisen uppskattade att det rörde sig om 20 000 personer. Vissa av oss medlemmar hade ställt sig på plats tidigt och kunde därför se hela föreställningen nära nog från parkett, medan andra, bl. a. undertecknad tillsammans med några andra, visserligen kunde se storbildsskärmen men från en mycket liten vinkel, vilket gjorde att utbytet blev begränsat. När kungafamiljen anlände bröt det stora jublet ut, som fick en att undra om det verkligen är sant att stödet för monarkin är i avtagande. Kungen höll som sig bör ett tal, som han inledde med att säga att han var glad att ha fått komma och äntligen få säga ”Kära Örebroare” (med anspelning på den felsägning han gjorde sig skyldig till för några år sedan i Arboga).

Avslutning av Örebro-besöket

Efter att ha varit i stadens centrum hela dagen kändes det skönt att komma tillbaka till hotellet och i lugn och ro varva ner efter en intressant och intensiv dag. En skön natts sömn och en god frukost gjorde att vi dagen efter kände oss redo för återfärd till våra respektive hemorter.

De resor som Napoleonsällskapet genomför innebär att medlemmar som inte träffas så ofta får tillfälle att umgås och lära känna varandra mera, vilket brukar uppskattas. Denna resa var inget undantag, vi var alla överens om att det var en mycket lyckad utflykt till Örebro tack vare den goda planering och det lyckade genomförandet som K-G Widén stod för. Tack K-G!

Lars Wiklund

Lars Wiklund

Ordförande